

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1872.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1873.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

COMMERCE-COLLEGIUM

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1872.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS K. L. BECKMAN,
1873.

Innehåll.

	Sid.
1:o Jernhandteringen:	
Malmuppföringen.....	4.
Tackjernstillverkningen.....	12.
Gjutgodstillverkningen.....	16.
Stångjernstillverkningen.....	18.
Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen.....	20.
Jernrörelsen på vågarna.....	21.
2:o Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken: (guld; silfver; koppar; nickel; messing;).....	23.
3:o Diverse Verk och Tillverkningar: (kopparhamrar och kopparvalsverk; gjutgoods af annan metall än jern; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; kopparvitriol; jernvitriol; rödfärg; alun; blyerts; porfyr; marmor; stenkol;).....	25.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1868-1872 åstadkomna produkter.....	29.
5:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bruks- och bergverksrörelsen; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bruks- och bergverksrörelsen;).....	30.
6:o Inmutningar och Hvilostånd.....	31.
7:o Förändringar genom anläggning eller nedläggande af Verkstäder.....	32.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Jemlikt Nädig föreskrift, får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Commerce-Collegium härmed afgifva underdånig Berättelse rörande Bergshandteringen i Riket för bruksåret 1872, med redogörelse, under särskilda rubriker, för de förhållanden, berörda berättelse bör omfatta.

1:o) **Jernhandteringen.**a) **Malmuppföringen.**

Under bruksåret hafva, på sätt här nedan finnes närmare angifvet, blifvit upphemtade 16,938,345 centner 8 ⌘ bergmalm samt 292,223 centner 58 ⌘ sjö- och myr-malmer.

De grufvor, som under året varit bearbetade, äfvensom de belopp bergmalm, hvilka ur dem erhållits, äro följande:

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	⌘.
Norrbottens Län:				
Jukkasjärvi Socken	Svappavaara.....	1	500	—
Gellivaara Socken	Gellivaara malmfält, Töreforsgrufvorna.....	4	750	—
	Summa för Norrbottens Län	5	1,250	—
Vester-Norrlands Län:				
Nätra Socken	Ulfö grufvor	5	19,780	—
	Summa för Vester-Norrlands Län	5	19,780	—
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolsgrufvan, försvarsvis	1	—	—
Kalls Socken	Grötomsgrufvan	1	21	65
Tännäs Socken	Förhoppningsgrufvan	1	300	—
	Summa för Jemtlands Län	3	321	65
Gefleborgs Län:				
<i>Gestrikland:</i>				
Ockelbo Socken	Försvarsvis	1	—	—
Högbo Socken	Alkärrsgrufvan	1	2,262	—
Thorsåkers Socken	Rotsvedsgrufvan.....	1	62,856	—
	Nyängsgrufvorna	2	231,984	—
	Noregrufvan och Erik Ersgrufvan	2	5,868	—
	Penningegrufvorna	3	36,708	—
	Malmbergsgrufvan	1	17,064	—
	Göskegrufvan	1	38,304	—
	Nybergs malmfält.....	1	12,108	—
	Masmästaregrufvan	1	19,416	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Årsunda Socken	Storbergsgruftan	1	396	—
	Försöks- eller Försvars-vis	4	—	—
	Sjöhagsgruftan	2	36,585	—
	Gamla Spjellgruftan	1	3,600	—
	Öfra Spjellgruftan	2	1,440	—
	Mellangruftan N:o 1	1	4,800	—
	Hoppet	1	36	—
Östra Fernebo Socken	Försöks- eller Försvars-vis	10	—	—
	Rödängsgrufvorna	2	18,636	—
Summa för Gefleborgs Län		38	492,063	—
Upsala Län:				
Films och Dannemora Socknar	Dannemora malmfält	20	586,898	—
	Ragnhildsgruftan	1	24,000	—
Morkarla Socken	Försvarsvis	1	—	—
	Stensringsgrufvorna	2	35,916	—
Alunda Socken	Ramhälls grufvor	5	98,520	—
Tierps Socken	Iggelbogruftan	1	1,554	—
Lena Socken	Salsta malmfält	3	84,052	—
	Sörbergsgruftan	1	13,101	—
	Brunna Norrgrufva	1	36,205	—
	Försvarsvis	1	—	—
Summa för Upsala Län		36	880,246	—
Stockholms Län:				
Valö Socken	Vigelsbo malmfält	6	88,453	—
	Sebastiansgruftan	1	9,600	—
	Försvarsvis	1	—	—
Börstils Socken	Vinglingskärsgruftan	1	2,356	—
	Grindgrufvorna och Skedika grufvor	5	174,000	—
	Försöks- eller Försvars-vis	7	—	—
Östhammars Socken	Försöksvis	2	—	—
Hargs Socken	Björstagrufvan	1	23,068	—
Söderby Carls Socken	Stabby grufvor	4	113,200	—
	Försvarsvis	2	—	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Häfverö Socken.....	Herrängs malmfält.....	11	185,242	—	
	Vikgrufvan	1	824	—	
	Vintergrufvorna.....	1	2,800	—	
	Ladugrufvan.....	1	768	—	
	Mariegrufvan	1	7,200	—	
	Försöksvis	3	—	—	
Öfver Jerna Socken	Storgufvan	1	20,000	—	
Vaddö Socken	Edeby grufvefält	2	9,952	—	
	Prestgrufvan	1	1,020	—	
	Gungargrufvan	1	5,200	—	
	Molngrufvan.....	1	1,700	—	
	Gåsviks grufvefält	2	1,212	—	
	Försöks- eller Försvars-vis.....	5	—	—	
	Österhanninge Socken	Utö malmfält	6	340,246	—
	Försöksvis	1	—	—	
	Summa för Stockholms län	68	986,841	—	
Kopparbergs Län:					
Leksands Socken	Sörskogsgrufvorna	2	17,718	—	
	Qvarnbacksgrufvorna	2	21,808	—	
Åls Socken	Myrsvedjegruvvan.....	1	3,654	—	
Svärdsjö Socken	Vinkärnsfältet	9	385,620	—	
	Sjögrufvan.....	1	10,296	—	
	Kärnsvedsgrufvan	1	16,365	—	
	Försöksvis	1	—	—	
	Vika Socken	Skinnarängsgrufvan.....	1	47,082	—
Kopparbergs Socken	Harmsarfsgrufvorna.....	2	20,170	—	
Stora Tuna Socken.....	Hästbergsfältet	3	66,496	—	
	Örngrufvan	1	17,394	—	
	Rommegrufvan	2	185,894	—	
	Sqvatterbergsgrufvan	1	19,090	—	
	Bråfallsgrufvan	1	98,000	—	
	Försöksvis	1	—	—	
	Sätters Socken.....	Stora Bispbergsgrufvan	1	322,356	—
		Tägtgrufvan	1	87,792	—
	Försöks- eller Försvars-vis.....	6	—	—	
Hedemora Socken.....	Knappkärnsgrufvorna.....	2	77,724	—	
	Haggrufvan	1	10,164	—	

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.		
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.	
Gustafs Socken	Östergrufvan	1	26,646	—	
Husby Socken	Rällingsbergsgrufvan	1	286,159	—	
Garpenbergs Socken	Rullshyttegrufvan	1	80,292	—	
	Smältaremossgrufvan	1	1,128	—	
	Svartfjällsförsöks-grufvan och Långviksgrufvan	2	123,342	—	
	Altägstgrufvan	1	3,300	—	
	Middagsgrufvan	1	504	—	
	Grangärdes Socken	Östra och Vestra Ormbergsfälten	11	415,490	—
Grängesberget		4	149,276	—	
Risbergsfältet		1	9,000	—	
Grangrufvan		1	9,000	—	
Nygrufvan		1	12,405	—	
Kärrgrufvan		1	6,000	—	
Fäbobacksgrufvan		1	22,500	—	
Försöks- eller Försvars-vis		3	—	—	
Ludvika Socken		Finnäsfältet	3	187,547	—
		Fredmundsberget	1	1,627	—
	Ivikefältet	3	13,500	—	
	Gräsbergsfältet	5	146,430	—	
	Loggrufvorna	2	261,053	—	
	Lekombergsgrufvorna	2	28,167	—	
	Sörviksgrufvan	1	4,000	—	
Norrbärkes Socken	Östanbergsfältet	5	96,473	—	
	Nybergsfältet	2	54,387	—	
	Gesbergsgrufvan	1	5,625	—	
	Marnäsgrufvan	1	139,755	—	
	Siksjöbergsgrufvan	1	9,450	—	
	Svartgrufvan	1	145,410	—	
	Alexandragrufvan	1	43,275	—	
	Laxkärnsgrufvan	1	6,048	—	
	Hillängsgrufvan	1	39,660	—	
	Summa för Kopparbergs Län		102	3,735,072	—
	Vestmanlands Län:				
Norbergs Socken	Risbergsfältet	7	618,466	—	
	Morbergsfältet	6	336,128	—	
	Bojmossfältet	1	37,300	—	
	Klackbergsfältet	6	461,479	—	

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
	Aldersbergsgrufvan och Uddevallagrufvan	2	134,400	—
	Badstugugrufvan	2	22,338	—
	Kallmora Mossgrufva.....	1	7,200	—
	Herrgrufvan	1	24,000	—
	Norrgrufvan.....	1	37,858	—
	Nygrufvan.....	1	91,788	—
Vestanfors Socken	Flinthedsgrufvan	1	3,210	—
Skinnskattebergs Socken	Främshyttegrufvan	1	9,754	—
	Finngrufvan	1	27,615	—
	Bastnäsgrufvan	1	73,340	—
	Kullegrufvan	1	25,350	—
	Backegrufvan	1	46,920	—
	Herrgrufvan	1	16,180	—
Sala Socken	Springan	1	146,535	—
	Jerngrufvan	1	450	—
	Jansgrufvan	1	24,930	—
	Åbygrufvan	1	63,719	75
	Gräskärsgrufvan	1	2,820	—
	Försvarsvis	1	—	—
	Summa för Vestmanlands Län	41	2,211,780	75
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergsfältet	7	108,622	—
	Smedbergsfältet	3	5,850	—
	Slättfallsfältet	2	62,552	—
	Sveparefältet.....	4	1,350	—
	Steffansgrufvan	1	600	—
	Stora Bärbacksgrufvan	1	2,265	—
	Svartkärnsgrufvan	1	300	—
	Svartviksfältet	6	150,771	—
	Limbergs Mossgrufvan	1	7,500	—
	Salbobergsgruvforna	3	2,240	—
	Bergsgårds Hagbackegrufva	1	1,500	—
	Laxkärnsbergsgrufvan	1	7,500	—
	Bornsgrufvan	1	2,315	—
	Försöks- eller Försvars-vis	34	—	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Ramsbergs Socken	Strossafältet	6	284,697	—
	Blanka- och Kärrgrufvefältet	4	73,809	—
	Håkansboda mark	2	3,000	—
	Nederhytte mark	1	300	—
	Rällsbergsfältet	2	7,000	—
	Hummelberget	1	1,130	—
	Försöks- eller Försvars-vis	19	—	—
Lindes Socken	Gränshyttiefältet	8	100,260	—
	Ingelshytte mark, Ingelsgrufvan	1	156,600	—
	Storgrufvan	1	32,275	—
	Vasselhytte mark, Dammgrufvan	1	12,605	—
	Grönbouddegrufvan	1	1,000	—
	Stripgrufvefältet	2	440,000	—
	Blankgrufvan	1	2,530	—
	Grönvoldsgrufvorna	2	48,410	—
	Eriksbergsgrufvan	1	1,800	—
	Kyrkmossegrufvan	1	1,320	—
	Bruksgrufvan	1	3,375	—
	Försöks- eller Försvars-vis	13	—	—
	Hjulsjö Socken	Bredsjö Bruks mark	9	106,910
Grönhults mark		1	4,230	—
Gunnarshults mark, Ryttersbergsgrufvan		1	3,600	—
Rishöjdebergsgrufvan		1	6,300	—
Ånnenäsfältet		1	83,000	—
Mariebergsgrufvan		1	44,840	—
Storängsbergsgrufvorna		3	2,000	—
Grängshytte mark		1	1,600	—
Skropsjöåsars mark		2	32,500	—
Försöks- eller Försvars-vis		17	—	—
Hellefors Socken		Björnhöjdeggrufvan	1	24,915
	Stolpbergsgrufvan	1	10,265	—
Grythytte Socken	Högbornsfältet	9	179,070	—
	Björnkärnsgrufvan	1	1,980	—
	Sikbergsgrufvorna	2	6,750	—
	Spjutsjöbergsgrufvan	1	600	—
	Finnbergsfältet	1	12,600	—
	Försvarsvis	1	—	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔.
Nora Socken	Pershyttefältet	6	270,020	—
	Åshyttfältet	1	31,880	—
	Stribergsfältet	9	975,970	—
	Ringshyttefältet	4	174,260	—
	Klackafältet	4	226,287	—
	Rödkärnsfältet	2	34,010	—
	Bastelfsgrufvan	1	51,000	—
	Timanshyttefältet	1	11,930	—
	Skärhyttefältet	2	45,250	—
	Ömansgrufvan	1	5,200	—
	Skafttorpsfältet	1	1,400	—
	Vikersfältet	3	124,300	—
	Dalkarlsbergfältet	8	399,180	—
	Öknaberget	1	8,580	—
	Sandviksgrufvan	1	8,000	—
	Fogdehyttefältet	5	158,570	—
	Hvilarefältet	1	85,625	—
Jernboås Socken	Väsenberget	1	7,200	—
	Slotterbergfältet	1	24,000	—
	Finnsytttegrufvan	1	82,320	—
	Bälsargrufvan	1	10,500	—
Hidinge Socken	Hackeberggrufvan	1	1,500	—
Qvistbro Socken	Kronobergsgrufvorna	2	1,100	—
	Guldsmedsboda grufvor	3	1,500	—
Hammars Socken	Garpa grufva	1	1,000	—
Vinteråsa Socken	Sanna grufvor	2	39,440	—
	Hesselkulla grufva	1	18,130	—
Summa för Örebro Län		253	4,842,788	—

Grufvornas eller Grufvefältens				Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.			Antal.	Centner.	℔.
		Bruten malm. Centner.	Småmalm. Centner.			
Vermlands Län:						
Philipstads Norra och Vestra Bergslag	Nordmarksfältet	254,250	68,240	3	322,490	—
	Tabergsfältet	216,450	56,520	3	272,970	—
	Finnmossefältet	163,580	51,120	2	214,700	—
	Finnslyttefältet	84,530	50,290	4	134,820	—
	Spridda grufvor	9,810	50	2	9,860	—
	Summa	728,620	226,220	14	954,840	—
Philipstads Östra Bergslag	Persbergsoch Yngshyttefältet	787,850	559,300	28	1,347,150	—
	Långbans grufvor	49,630	71,420	6	121,050	—
	Kroppa grufvor	45,750	22,780	7	68,530	—
	Spridda grufvor	350,930	114,130	2	465,060	—
	Summa	1,234,160	767,630	43	2,001,790	—
Summa för Vermls Län		1,962,780	993,850	57	2,956,630	—
Södermanlands Län:						
Floda Socken	Högsjö och Stafs grufvor			3	80,500	—
	Försvarsvis			2	—	—
Sköldinge Socken	Sofia, Vilhelmina och Mosstorps grufvor			3	96,462	8
	Korslötsgrufvan			1	457	60
	Kantorps grufvor			2	70,000	—
Åkers Socken	Bredsjönäsgrufvan			1	5,250	—
Gåsinge Socken	Porthålsgrufvan			1	29,450	—
Tunabergs Socken	Magasinsgrufvan			1	7,804	—
	Vindgrufvan			1	1,780	—
	Sofiagrufvan			1	4,816	—
	Föröhra Reinholds grufva			1	75,914	—
Svårtuna Socken	Södra Vretagrufvan			1	1,500	—
	Dammgrufvorna			2	400	—
	Långgrufvorna			3	8,000	—
	Försvarsvis			7	—	—
Dunkers Socken	Starrsätters grufva			1	24,700	—
Summa för Södermanlands Län				31	407,033	68
Östergötlands Län:						
Skällviks Socken	Nartorps grufvefält			3	89,500	—
Summa för Östergötlands Län				3	89,500	—

Grufvornas eller Grufvefältens		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	Ⓕ.
Calmar Län:				
Ukna Socken	Stenbogruvnan	1	85,200	—
Loftahammars Socken	Gräntzögruvnan	1	5,200	—
	Summa för Calmar Län	2	90,400	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken	Taberget	22	241,840	—
Fröderyds Socken	Inglamåla grufva	2	1,482	—
Gällaryds Socken	Flathalla grufva	1	30	—
Ljunga Socken	Sörsjö grufva	1	800	—
	Summa för Jönköpings Län	26	244,152	—
Kronobergs Län:				
Moheda Socken	Gustafsbergsgruvnan	1	487	—
	Summa för Kronobergs Län	1	487	—
	Summa för hela Riket	671	16,938,345	8

	Erhållen malm.	
	Centner.	Ⓕ.
Sjö- och Myr-malmer		
hafva blifvit upptagna till följande belopp:		
i Skaraborgs Län ur några sjöar å häradsallmännigen Hökensås	3,000	—
i Calmar Län för 2 masugnar	22,365	—
i Jönköpings Län för 4 masugnar	128,312	58
i Kronobergs Län för 7 masugnar	138,546	—
Summa	292,223	58

Det sålunda uppgifna beloppet erhållen bergmalm öfverstiger det under året 1871 upphemtade med 1,722,755.88 centner, och är det största, som under något år erhållits. Ofvannämnda under året 1872 uppfordrade belopp sjö- och myr-malmer understiger deremot det under året 1871 upphemtade beloppet af enahanda malmer med 78,560,82 centner.

Enligt uppgift ur Tulljournalerna äro under kalenderåret 1872 ur Riket utförda 438,576 centner jernmalm.

b) Tackjernstillverkningen.

Under året hafva varit begagnade 212 masugnar, deraf två med två pipor. Blåsningstiden har utgjort tillsammans 41,797 dygn 11½ timmar; och har tillverkningen uppgått till 7,984,663 centner 8 Ⓕ, deraf 117,145 centner 47 Ⓕ gjutgods, åstadkommet direkt ur masugnarna.

Sedan, jemnlit Kongl. Kungörelse den 9 juni 1871, tackjernstionde inom de bergslagsorter, der sådan skatt dittills blifvit bibehållen, skolat med utgången af samma år upphöra, är det allenast för den del af kalenderåret 1871, hvilken härutinnan varit att hänföra till bruksåret 1872, som vederbörande haft att nämnda tionde utgöra. Så vidt af de i detta hänseende inkomna uppgifter och tillgängliga handlingar kunnat inhemtas, har ifrågavarande skatt för sagda del af kalenderåret 1871 blifvit påförd allenast inom Kopparbergs, Örebro och Wermlands Län, hvaremot densamma synes icke vara debeterad för de privilegicrade bergslagsorterna inom Gefleborgs, Westmanlands och Jönköpings Län. Beträffande masugnarne inom Lindes fögderi af Örebro Län och inom Filipstads bergslag af Wermlands Län, är anmaldt, att den debeterade tionden, utgörande inom nämnda fögderi 61 centner 81 æ och i berörda bergslag 217 centner 49 æ 2 ort, blifvit upptagen i kronoräkenskaperna för året 1871 och i sammanhang härmed inberäknats i det tiondebelopp, som för bruksåret 1871 för dessa orter uppgifvits; och uppgår hela det belopp debeterad tionde, hvilken varit att hänföra till bruksåret 1872.

för Kopparbergs Län till	70 centner 66 æ 40 ort
„ Örebro Län „	706 „ 75 „
„ Wermlands Län „	217 „ 49 „ 2 „
	<hr/>
	eller tillsammans 994 centner 90 æ 42 ort.

I nedanstående tabell, Lit. A., äro här nämnda förhållanden i afseende å tackjernstillverkningen upptagna särskildt för hvarje Län, der sådan tillverkning egt rum.

Lit. A.

Tackjernstillverkningen, året 1872.

Belägenhet. Län.	Antal masugnar.		Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.					
	Obegagnade.	Begagnade.	Dygn.	Timmar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.	
					Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ
Norrbottnens	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottnens.....	—	4	534	14	86,983	40	1,677	35	88,660	75
Vesternorrlands.....	—	5	605	9	114,736	12	2,367	21	117,103	33
Jemtlands	1	1	16	—	606	43	72	10	678	53
Gefleborgs	5	22	4,217	9	973,548	—	6,338	—	979,886	—
Upsala.....	4	7	1,109	20	233,168	—	5,075	—	238,243	—
Stockholms.....	2	3	395	12	100,964	—	412	—	101,376	—
Kopparbergs	16	48	9,110	1	1,802,958	26	10,456	68	1,813,414	94
Vestmanlands	13	13	2,375	5	449,578	38	3,097	55	452,675	93
Örebro.....	19	52	12,381	3	2,277,040	69	44,743	3	2,321,783	72
Skaraborgs.....	—	1	216	5	29,035	72	1,059	83	30,095	55
Vermlands	6	26	6,214	11½	1,237,818	37	14,950	11	1,252,768	48
Elfsborgs	—	2	332	20	57,725	34	1,021	14	58,746	48
Södermanlands	8	6	1,184	19	130,508	25	14,232	21	144,740	46
Östergötlands.....	1	3	959	—	184,737	30	548	40	185,285	70
Calmar	5	6	618	11	76,748	89	963	12	77,712	1
Jönköpings	5	9	974	10	78,861	39	1,600	90	80,462	29
Kronobergs.....	4	4	552	6	32,498	80	8,531	11	41,029	91
Summa	95	212	41,797	11½	7,867,517	34	117,145	74	7,984,663	8

Den sålunda uppgifna tillverkningen öfverstiger den för året 1871 anmälda med 956,251,93 centner och är den största, som under något år åstadkommits.

Fördelas, på sätt förut skett, tackjernstillverkningen å nedannämnda bergslager och öfriga orter i Riket, med angifvande af antal begagnade masugnar, blåsningstid, tillverkningsbelopp, dygnstillverkning samt medelbelopp för hvarje masugn af blåsningstid och tillverkning, med sistnämnda medelbelopp äfvensom tillverkningsbeloppen utjennade till hela tal, så finnes förhållandet derutinnan för bruksåret 1872 hafva varit följande:

Lit. B.

Tackjernstillverkningen inom och utom Bergslag, året 1872.

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstillverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.				
		Antal.	Dygn.			Timmar.	Centner.	Centner.	Blåsningstid.	Tillverkning.
									Dygn.	Centner.
<i>Inom Bergslag.</i>										
Vesterbergslagen i Kopparbergs Län	23	4,546	21	816,803	179.65	198	35,513			
Norbergs Bergslag i Vestmanlands Län	17	3,422	5	692,540	202.37	201	40,738			
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs Bergslager i Örebro Län	24	5,609	18	1,058,811	188.74	234	44,117			
Mora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län	23	5,807	9	1,073,863	184.91	252	46,690			
Philipstads Bergslager i Vermlands Län	19	4,453	10	877,973	197.14	234	46,209			
Summor och medeltal	106	23,839	15	4,519,990	189.60	225	42,641			
<i>Utom Bergslag.</i>										
Summor och medeltal för hela Riket	106	17,957	20½	3,464,673	192.93	169	30,987			
Summor och medeltal för hela Riket	212	41,797	11½	7,984,663	191.03	197	37,664			
Förhållandet var år 1871:										
Inom Bergslag	106	20,244	2	3,841,809	189.77	191	36,243			
Utom Bergslag	101	17,227	7	3,186,602	184.97	176	31,552			
För hela Riket	207	37,471	9	7,020,411	187.54	181	33,954			

Beräknad Länsvis, har dygnstillverkningen uppgått till följande belopp:

Län.	År 1872.	År 1871.
	Centner.	Centner.
Vesterbottens	165.85.	178.00.
Vesternorrlands	193.44.	166.10.
Jemtlands	42.41.	45.69.
Gefleborgs	232.34.	238.02.
Upsala	214.66	216.59.
Stockholms	255.23.	220.26.
Kopparbergs	199.06.	203.68.
Vestmanlands	190.58.	195.76.
Örebro	187.53.	187.99.

Län.	År 1872.	År 1871.
	Centner.	Centner.
Skaraborgs	139.14.	156.91.
Vermlands	201,59.	199.12.
Elfsborgs	176.50.	143.23.
Södermanlands	123.01.	119.17.
Östergötlands	193.21.	192.77.
Calmar.....	125.65.	129.66.
Jönköpings	82.58.	80.57.
Kronobergs	76.11.	76(22).

Beträffande medelbeloppen af blåsningstid och tillverkningsbelopp för hvarje masugn, hvilka på sätt ofvan angifvits, för Riket i dess helhet utgjort under bruksåret 1872, det förra 197 dygn och det senare 37,664 centner, samt under bruksåret 1871 det förra 181 dygn och det senare 33,954 centner, så är förhållandet härutinnan för nämnda år inom de särskilda Länen följande:

Län.	Blåsningstid				Tillverkningsbelopp.	
	År 1872.		År 1871.		År 1872.	År 1871.
	Dygn.	Timm.	Dygn.	Timm.	Centner.	Centner.
Vesterbottens	133.	16.	114.	19.	22,165.19.	20,431.73.
Vesternorrlands	121.	2.	120.	5.	23,420.67.	19,964.33.
Jemtlands (blott 1 masugn begagnad)	16.	—	33.	15.	678.33.	1,536.00.
Gefleborgs	191.	17.	163.	7.	—	38,868.68.
Upsala	158.	13.	166.	18.	34,034.71.	36,116.00.
Stockholms	131.	20.	130.	15.	33,792.	28,768.00.
Kopparbergs.....	189.	19.	175.		37,779.48.	35,648.87.
Vestmanlands	182.	17.	175.	15.	34,821.99.	34,380.87.
Örebro	238.	2.	204.	13.	44,649.69.	38,454.36.
Skaraborgs (blott 1 masugn begagnad)	216.	5.	259.	3.	30,095.55.	40,659.74.
Vermlands	239.	—	209.	8.	48,183.40.	41,684.68.
Elfsborgs	166.	10.	68.	14.	29,373.24.	9,902.85.
Södermanlands	197.	11.	204.	2.	24,123.41.	24,429.43.
Östergötlands	319.	16.	257.	12.	61,761.90.	49,653.75.
Calmar	103.	2.	126.	13.	12,952.	16,406.59.
Jönköpings	108.	6.	134.	5.	8,940.25.	10,812.41.
Kronobergs	138.	1.	164.	11.	10,257.48.	12,552.10.

Den största tillverkningen vid en verkstad har åstadkommit vid Långshyttan i Kopparbergs Län, med 127,409.70 centner och en dygnstillverkning i medeltal af 349.07 centner; hvaremot den minsta för någon verkstad anmälda tillverkningen finnes uppgifven för den i Jemtlands Län begagnade masugnen, med 678.53 centner och en dygnstillverkning af 42.41 centner.

Något lösningspris för tiondetackjernet har icke blifvit särskildt åsatt för den del af kalenderåret 1871, som varit att räkna till bruksåret 1872.

Utförelsen af tackjern har, enligt uppgift ur Tulljournalerna, uppgått:

under kalenderåret 1872 till.....	1,909,063	centner
» » 1871 »	966,022	»
» » 1870 »	939,104	»
» » 1869 »	482,821	»
» » 1868 »	490,049	»

c) Gjutgodstillverkningen.

Såsom redan blifvit omförmäldt och tabellen Lit. A. utvisar, har under bruksåret 1872 vid masugnarna omedelbarligen åstadkommits gjutgods till ett sammanräknadt belopp af 117,145.74 centner. Vid de egentliga gjuterierna, åter, om hvilkas anläggning anmälan hos Bergsöfverstyrelsen egt rum, och från hvilka, i följd deraf, uppgifter rörande tillverkningen till nämnda Styrelse skolat ingå, har, genom tackjerns omsmältning, gjutgods under berörda år blifvit till nedan angifna belopp tillverkad:

		Centner.	»
Norrbottens Län: Piteå Socken	Rosfors	201.	70.
Vesterbottens Län: Bygdeå Socken	Robertsfors	2,594.	—
Vester-Norrlands Län: Långsele Socken	Forsse	144.	09.
» » » Socken	Sund	985.	15.
» » Skön Socken	Mohög	3,702.	42.
Jemtlands Län: Offerdals Socken	Rönnöfors	180.	—
Gefleborgs Län: Gefle Stad	Gefle	7,700.	—
» » Valbo Socken	Forsbacka	8,393.	—
» » Thorsåkers Socken	Hofors	8,551.	—
Stockholms Stad.....	Bergsund	12,516.	27.
Kopparbergs Län: Falu Stad	Falu	2,238.	—
» » Ore Socken	Furudal	1,314.	50.
» » Nås Socken	Lindesnäs	104.	03.
» » Garpenbergs Socken	Dormsjö	6,405.	97.
» » Norrbärkes Socken	Morgården	6,435.	38.
Vestmanlands Län: Arboga Gjuteri		18,389.	56.
» » Köpings Gjuteri		6,450.	—
» » Vestanfors Socken	Fagersta	5,003.	72.
Örebro Län: Askers Socken	Brefven.....	9,598.	89.
» » Bodarne Socken	Laxå	2,142.	12.
Skaraborgs Län: Undenäs Socken	Forsvik	9,549.	5.
Vermlands Län: Brunskogs Socken	Brunsbjergsverken.....	720.	59.
» » Eda Socken.....	Charlottenberg.....	1,770.	17.
» » Elfsbacka Socken.....	Elfsbacka	1,587.	45.
» » Rämens Socken.....	Lesjöfors	2,314.	89.
» » » »	Liljendalsverken.....	699.	58.
» » Stafnäs Socken	Stömmed	1,194.	60.
		8,287.	28.

				Centner.	Ⓔ
Elfsborgs	Län: Bäcke Socken	Bäckefors	351.	95.	
»	» Ödeborgs Socken	Rådanefors	804.	01.	1,155. 96.
Göteborgs och Bohus	Län: Göteborgs Stad:	Göteborgs Stads Mekaniska verkstad	20,034.	67.	
»	» » » Partille Socken	Jonsered	470.	—	20,504. 67.
Södermanlands	Län: Lilla Mällösa Socken	Hellefors	6,149.	92.	
»	» Frustuna Socken	Ehrendal	913.	—	
»	» Tunabergs Socken	Näfveqvarn	17,668.	55.	
»	» Kila Socken	Stafsjö	2,496.	12.	
»	» Åkers Socken	Åker	7,963.	41.	35,191. —
Östergötlands	Län: Risinge Socken	Finspång	15,253.	—	
»	» Motala Socken	Motala	14,799.	58.	30,052. 58.
Calmar	Län: Lofta Socken	Öfverrum	12,542.	37.	
»	» Hallingsbergs Socken	Ankarsrum	23,717.	89.	
»	» Gärdsrums Socken	Förseström	1,971.	02.	
»	» Ljungby Socken	Fredriksström	1,650.	—	
»	» Döderhults Socken	Oskarshamn	4,529.	54.	
»	» Långemåla Socken	Hornsö	184.	05.	44,594. 87.
Jönköpings	Län: Ingatorps Socken	Bruzaholm	3,127.	39.	
»	» Käre Socken	Åminne	2,265.	99.	
»	» Asenhöga Socken	Marieholm	1,633.	68.	
»	» Gnosjö Socken	Härryd	2,325.	88.	9,352. 94.
Kronobergs	Län: Öja Socken	Gemla	408.	—	
»	» Skatelöfs Socken	Huseby	2,214.	53.	
»	» Nottebäcks Socken	Klafreström	454.	—	
»	» Lenhofda Socken	Säfsjöström	656.	23.	
»	» Sandsjö Socken	Öremo	7,356.	91.	
»	» Moheda Socken	Torp	3,202.	70.	14,292. 37.
Blekinge	Län: Lösens Socken	Lyckeby	2,124.	53.	
»	» Jemshögs Socken	Olofström	1,369.	41.	3,493. 94.
Malmöhus	Län: Malmö Gjuteri		18,655.	—	
»	» Ystads Gjuteri		4,199.	—	22,854. —
Kristianstads	Län: Kristianstads Gjuteri				8,580. —
				Summa 310,957. 96.*)	

*) Dessutom har af vederbörande Bergmästare uppgifvits, att vid tvänne verk, nemligen vid Vestanfors gjuteri i Vestanfors Socken af Vestmanlands Län och vid Rosenfors gjuteri i Molilla Socken af Calmar Län, om hvilkas anläggande anmälan hos Bergsöfverstyrelsen icke egt rum, gjutgods tillverkats till ett belopp, vid Vestanfors af 6,838 Centner 53 Ⓔ, och vid Rosenfors af 1,520 Centner 50 Ⓔ.

d) Stångjernstillverkningen.

Under bruksåret 1872 hafva 326 stångjernsverk, med 789 smälthärdar, varit begagnade; och har tillverkningen derstädes uppgått till 4,063,581 centner 91 ö , enligt hvad i nedanstående tabell, Lit. C., finnes närmare angifvet:

Lit. C.

Stångjernstillverkningen, året 1872.

L ä n.	Obegagnade verk.	Begagnade.		Uppgifven tillverkning.	
		Verk.	Härdar.	Centner.	ö
	Antal.	Antal.	Antal.	Centner.	ö
Norrbottnens	1	7	8	5,042	45
Vesterbottnens	2	5	10	38,275	32
Vesternorrlands	6	13	30	80,115	70
Jemtlands	—	2	2	1,774	49
Gefleborgs	26	36	102	464,557	50
Upsala	1	9	32	166,697	96
Stockholms	2	5	14	65,792	1
Kopparbergs	19	42	106	480,156	53
Vestmanlands	18	29	74	612,706	29
Örebro	25	41	107	581,240	14
Skaraborgs	5	5	8	28,216	71
Vermlands	43	52	137	854,840	37
Elfsborgs	6	9	15	85,425	20
Göteborgs och Bohus	2	—	—	—	—
Södermanlands	6	7	13	36,386	58
Östergötlands	9	23	67	248,929	40
Calmar	2	15	29	145,757	58
Jönköpings	4	15	22	51,896	54
Kronobergs	2	9	11	24,898	94
Blekinge	—	2	2	90,872	20
Summa	179	326	789	4,063,581	91

Denna tillverkning understiger den för nästföregående året uppgifna med 351,928.97 centner. För Östra och Vestra Ramnäs bruk i Ramnäs Socken och Vestmanlands Län, i fråga om hvilka tillverkningsbeloppet finnes uppgifvet för båda verken samfaldt, är anmäld en tillverkning af 150,114.25 centner. I öfrigt finnes det största tillverkningsbeloppet vid ett verk uppgifvet för Bofors bruk i Carlskoga Socken och Örebro Län, med 121,369.22 centner, deraf för andra verk blifvit uträkta 3,201.09 centner; hvaremot det minsta tillverkningsbeloppet för något verk är uppgifvet för ett bruk i Östergötlands Län, med 40 centner.

Med åberopande af hvad i de underdåniga Berättelserna för de nästföregående åren blifvit antördt rörande ej mindre det förhållandet, att vissa till denna gren af jernhandteringen hörande verk på senare tider börjat användas uteslutande, eller i betydligare omfattning, för tillverkan det af smältstycken, hvilka, der de ej disponerades direkt för export, hufvudsakligen vid andra, med valsverk försedda, verkstäder vällades och utarbetades, än ock svårigheten

att med den form, i hvilken uppgifterna härom inkomme, och i anseende till berörda fördelning af tillverkningsarbetet, kunna, med nöjaktig tillförlitlighet, beräkna, huru stort belopp af här åsyftade tillverkning rätteligen borde under artikeln "Stångjern" upptagas; får Collegium, i likhet med hvad förut skett och med tillämpning af dervid följda grunder, i hithörande afseende endast anmäla, att för nu ifrågavarande år en tillverkning af smältstycken, af hvilka utan tvifvel den öfvervägande andelen blifvit inom landet till stång- eller ämnes-jern vidare förarbetad, finnes särskild uppgifven:

för Vesterbottens Län af	5,081.68	centner.
» Gefleborgs » »	149,885.20	»
» Kopparbergs » »	216,346.15	»
» Vestmanlands » »	98,723.75	»
» Örebro » »	182,490.63	»
» Södermanlands » »	2,479.	»
» Östergötlands » »	45,365.68	»
» Calmar » »	34,402.70	»
	<hr/>	
	Summa	734,774.79 centner.

e) Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen.

För tillverkningen af stål och jernmanufaktur under bruksåret 1872 hafva varit begagnade 262 verk; och är den vid dessa verk åstadkomna tillverkningen af nämnda slag uppgifven till ett sammanräknadt belopp af 1,142,729 centner 96 æ , enligt hvad nedanstående tabell, Lit. D., närmare utvisar.

Lit. D.

Jernmanufaktur- och Stål-tillverkningen, året 1872.

L ä n.	Begagnade verk.	U p p g i f v e n t i l l v e r k n i n g .											
		Stål.		Plåtar.		Spik.		Redskapsmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
		Antal.	Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.
Norrbottnens	4	—	—	—	—	880	80	—	—	841	17	1,721	97
Vesterbottnens	3	—	—	—	—	789	83	37	10	938	77	1,765	70
Vesternorrlands	11	229	4	—	—	2,905	85	1,259	53	9,227	86	13,622	28
Jemtlands	2	—	—	—	—	74	35	—	—	208	27	282	62
Gefleborgs	10	142,864	95	—	—	3,101	43	—	—	70,993	94	216,960	32
Upsala	4	2,218	43	—	—	—	—	—	—	2,225	70	4,444	13
Stockholms	3	10,913	10	—	—	1,119	72	—	—	665	4	12,697	86
Kopparbergs	25	80,353	11	22,066	2	9,111	85	18,891	57	3,876	1	134,298	56
Vestmanlands	8	102,206	8	34,521	70	1,424	25	3,650	64	7,407	86	149,210	73
Örebro	23	9,128	82	—	—	11,162	39	1,118	—	81,284	71	102,693	92
Skaraborgs	6	—	—	—	—	3,273	14	1,990	59	2,119	78	7,383	51
Vermlands	46	13,951	38	—	—	34,621	89	1,759	99	39,757	54	90,090	80
Elfsborgs	13	7,206	73	—	—	5,847	51	150	98	4,628	71	17,833	93
Göteborgs och Bohus	3	—	—	—	—	—	—	11,720	89	530	9	12,250	98
Södermanlands	9	—	—	8,000	—	8,843	85	2,620	95	3,291	88	22,756	68
Östergötlands	33	4,020	38	82,913	15	35,096	25	844	9	90,665	3	213,538	90
Calmar	17	—	—	—	—	16,569	47	6,775	45	29,427	58	52,772	50
Jönköpings	14	—	—	—	—	2,360	97	1,135	65	3,899	92	7,396	54
Kronobergs	19	—	—	—	—	4,228	5	333	—	2,678	11	7,239	16
Hallands	1	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	130	—
Blekinge	4	—	—	11,599	9	46,620	19	—	—	680	58	58,899	86
Malmöhus	3	—	—	—	—	—	—	—	—	12,574	—	12,574	—
Kristianstad	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2,165	—	2,165	—
Summa	262	373,092	2	159,100	16	188,031	79	52,288	43	370,217	55	1,142,729	96*

Dessutom är af vederbörande Bergmästare uppgifvet, att vid en mekanisk verkstad i Jönköping, om hvars anläggande anmälan hos Bergsöfverstyrelsen icke egt rum, tillverkats diverse manufaktur till ett belopp af 7,000 centner.

I den här upptagna tillverkningen äro inberäknade 292,658 centner 39 ö dithörande, å nedannämnda ställen, enligt särskild uppgift, efter Bessemers metod åstadkomna tillverkningar, nemligen:

Vid Forsbacka i Gefleborgs Län.....	46,592.95	centner.
» Sandviken i D:o D:o.....	96,272.00	»
» Lenna i Stockholms Län.....	10,913.10	»
» Siljansfors i Kopparbergs Län.....	5,313.10	»
» Bäcka i D:o D:o.....	10,295.95	»
» Svartnäs i D:o D:o.....	36,846.00	»
» Abäckshyttan i D:o D:o.....	23,748.45	»
» Vestanfors i Vestmanlands Län.....	61,953.90	»
» Carlsdal i Örebro län.....	722.94	»

Summa 292,658.39 centner.

Likaledes är i förestående post "diverse annan manufaktur" inberäknad för året uppgifven tillverkning af jernvägsskenor, af hvilken tillverkning har, genom omvalsning af gamla Engelska skenor och dessas beläggande med stål å hufvud och fot, vid Motala mekaniska verkstad åstadkommits 31,553.71 centner.

Det sammanlagda beloppet af här ofvan uppgifna jernmanufaktur- och stål-tillverkning öfverstiger beloppet af motsvarande tillverkning för nästföregående året med 305,420.95 centner; och är det största, som under något år blifvit åstadkommet.

Beträffande jernrörelsen på vågarna och vid andra exportställen, så har under bruksåret 1872 dermed förhållit sig på sätt i nedanstående tabell, Lit. E., finnes angifvet, nemligen:

Lit. E.

Jernrörelsen på vågarna och vid andra exportställen, året 1872.

	Stångjern.		Jernmanufaktur.		Summa.	
	Centner.	ö	Centner.	ö	Centner.	ö
Inventarium från år 1871...	605,970	27	95,439	19	701,409	46
Ifrån bruken inkommet på vågar och till andra exportställen.	2,128,230	62	394,647	42	2,522,878	4
Summa	2,734,200	89	490,086	61	3,224,287	50
Af jernexporten år 1872 utgick från:						
Stockholms vågar.....	462,187	8	96,386	5	558,573	13
Göteborgs våg.....	801,598	4	167,624	43	969,222	47
De öfriga stapelstadsvågarna Köpings, Strömsholms och Vesterås uppstadsvågar, tillsammans.....	253,816	10	6,245	53	260,061	63
Grislehamn, Norrtelje, Öregrund och Carlshamn, enligt uppgifter till General-Tullstyrelsen, tillsammans..	100,945	30	929	—	101,874	30
Summa jernexport	2,335,193	63	352,338	86	2,687,532	49
Afgått till export.....	2,335,193	63	352,338	86	2,687,532	49
Uttaget till inrikes förbrukning	85,569	49	41,598	52	127,168	1
Inventarium vid smidesårets slut.....	313,437	77	96,149	23	409,587	—
Summa	2,734,200	89	490,086	61	3,224,287	50
Af inventarie-jernet vid smidesårets slut tillhörde:						
Stockholms vågar.....	164,081	84	42,692	46	206,774	30
Göteborgs våg.....	108,405	80	49,111	6	157,516	86
De öfriga stapelstadsvågarna.	35,598	63	3,731	31	39,329	94
Uppstadsvågarna.....	5,351	50	614	40	5,965	90
S:a inventarium d. $\frac{31}{10}$ 1872	313,437	77	96,149	23	409,587	—

Med tillämpning af de, rörande beräkning af förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern, Jernmanufaktur och Stål, i den underdåniga Berättelsen för år 1866 anförda grunder, visar sig detta förhållande under nedanstående år hafva varit följande:

Lit. F. *Öfversigt öfver förhållandet emellan Export, utgående Inventarium och återstod till Inrikes förbrukning af Stångjern samt Jernmanufaktur och Stål, under åren 1868—1872.*

	1868.		1869.		1870.		1871.		1872.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Stångjern.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	1,183,408	54	1,259,709	38	1,058,804	—	921,238	9	605,970	27
Tillverkning	4,046,825	58	4,225,638	46	4,559,331	43	4,415,510	88	4,063,581	91
Summa	5,230,234	12	5,485,374	84	5,618,135	43	5,336,748	97	4,669,552	18
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	2,645,242	88	2,755,008	89	2,823,927	47	2,537,038	35	2,335,193	63
Inventarium vid bruksårets slut.....	1,259,709	38	1,058,804	—	921,238	9	605,970	27	313,437	77
Återstod till Inrikes förbrukning	1,325,281	86	1,671,534	95	1,872,969	87	2,193,740	35	2,020,920	78
Summa.....	5,230,234	12	5,485,374	84	5,618,135	43	5,336,748	97	4,669,552	18
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	Procent.		Procent.		Procent.		Procent.		Procent.	
Export	50.58		50.22		50.26		47.54		50.01	
Inventarium vid bruksårets slut.....	24.08		19.30		16.40		11.35		6.71	
Återstod till inrikes förbrukning	25.34		30.48		33.34		41.11		43.28	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	
Jernmanufaktur och Stål.										
Disponibla tillgångar:										
Inventarium vid bruksårets början	207,714	15	170,602	63	156,314	51	137,080	49	95,439	19
Tillverkning	604,847	76	751,297	36	776,237	62	837,309	—	1,142,729	95
Summa	812,561	91	921,899	99	932,552	13	974,389	49	1,238,169	14
Disposition af berörda tillgångar:										
Export	343,173	93	323,554	13	319,964	39	315,540	88	352,338	86
Inventarium vid bruksårets slut.....	170,602	63	156,314	51	137,080	49	95,439	19	96,149	23
Återstod till Inrikes förbrukning	298,705	35	442,031	35	475,507	25	563,409	42	789,681	5
Summa.....	812,561	91	921,899	99	932,552	13	974,389	49	1,238,169	14
Ofvanstående disponerade belopp, beräknade i procent af de disponibla tillgångarna:										
Export	Procent.		Procent.		Procent.		Procent.		Procent.	
Export	42.23		35.10		34.31		32.38		28.46	
Inventarium vid bruksårets slut.....	21.00		16.95		14.70		9.80		7.76	
Återstod till Inrikes förbrukning	36.77		47.95		50.99		57.82		63.78	
	100.00		100.00		100.00		100.00		100.00	

Den sålunda uppgifna exporten af stångjern understiger den för året 1871 anmälda med 201,844.72 centner, hvaremot exporten af jernmanufaktur och stål öfverstiger enahanda export för sistnämnda år med 36,797.98 centner; utgörande ifrågavarande export af stångjern 50.01 % samt af jernmanufaktur och stål 28.46 % af det belopp till hvardera slaget hörande effekter, som varit att disponera; hvaremot för år 1871 dessa procenttal uppgingo till, respektive, 47.54 % samt 32.38 % af då befintliga tillgångar. Inventarium vid bruksårets slut har från nästföregående året i fråga om stångjern minskats med 292,532.50 centner samt af jernmanufaktur och stål ökats med 710.04 centner; motsvarande en förändring, i förra afseendet från 11.35 % till 6.71 %, och i senare hänseendet från 9.80 % till 7.76 % af de disponibla tillgångarna. Återstoden till inrikes förbrukning har från året 1871 för stångjern minskats med 172,819.57 centner samt för jernmanufaktur och stål ökats med 226,271.63 centner; motsvarande, i förra hänseendet, respektive, 41.11 % och 43.28 % samt, i senare hänseendet, respektive, 57.82 % och 63.78 % af de för hvardera året disponibla tillgångar af berörda effekter.

2:o) Tillverkningen vid de så kallade Ädlare Verken.

a) Guld.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun har erhållits 15 æ 34 ort 55 korn. Tillverkningen är afradsfri.

b) Silfver.

Vid *Konung Gustaf III:s Silfververk* i Falun har åstadkommit en tillverkning af 212 æ 95 ort. Tillverkningen är afradsfri.

Löfås Silfververk i Schedvi Socken och Kopparbergs Län: Tillverkningen af silfver har här utgjort 68 æ 95 ort 77 korn, hvaraf $\frac{1}{16}$ erlagts såsom afrad.

Sala Silfververk i Vestmanlands Län: Grufvebrytningen har härstädes drivits i 45 arbetsrum, alla i Sala odalfälts grufvor och för Sala bergslags räkning. Af dessa arbetsrum hafva tillhört: Torgschachtsgrufvan 8, Storgrufvan 31, Carlsschachtsgrufvan 1 och Grefve Bjelkes stoll 5; samt varit brutna: på malm 24, för upptäckande af malmtillgångar i okänd klyft 12, för beredande af utbrytning i kända malmfält 6, samt för åvägabringande af kommunikationer och vädervexling 3. Orter hafva blifvit drifna till en sammanräknad längd af 794.91 fot, deraf i Grefve Bjelkes stoll 162 fot. Grufvebrytningen har utgjort 96,467 tunnor fyndigt och 2,753.5 tunnor ofyndigt berg, eller tillsammans 99,220.5 tunnor berg à 6 $\frac{3}{4}$ kubikfot. Ur det brutna berget hafva blifvit utsofrade 201,063.2 centner vaskmalm och 5,643 centner stufmalm, med en silfverhalt i den senare af 14.3 till 31.5 ort på centnern. För blysmältningen hafva från de förberedande processerna blifvit uppförda 14,398 centner stuf, sliger och skärsten, hvaraf, efter drifning och finering, erhållits 1,465 æ 15 ort bergfint silfver.

Den egentliga afraden utgör $\frac{1}{16}$ af tillverkningen.

Silfververkets ränteersättningsfond har dels genom räntor å utlånade medel, dels genom afsättning för silfvertillverkningen, under året vunnit en tillökning af 18,537 rdr 64 öre; och uppgick denna fond vid årets slut till ett belopp af 305,578 rdr 58 öre.

Hellefors Silfververk i Hellefors Socken och Örebro Län: Vid de till verket hörande grufvor har, i anseende dertill, att, på sätt förut omförmålt, först uppgörande af förändrad plan för grufvedriften ifrågakommit, och derefter af vederbörande sökts tillåtelse att få nedlägga verket, hvilket senare ärende nu är beroende på Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, arbetet, enligt behörigt medgifvande, jemväl under året 1872 varit instäldt; och har någon tillverkning af silfver icke håller blifvit vid verket under samma år åstadkommen.

Sammanräknade silfvertillverkningen inom Riket har för året sålunda utgjort 1,747 æ 5 ort 77 korn.

c) **Koppar.**

Gustafs- och Carlbergs Kopparverk i Åre Socken och Jemtlands Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 32,131 centner malm och slig samt tillverkats 1,157 centner 56 æ garkoppar.

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län: De under året härstädes brutna arbetsrum hafva uppgått till ett antal af 100, af hvilka drifvits: 66 på malmfång, 28 på försök, 5 för åvägabringande af kommunikationer samt 1 för brytning af svafvelkis. Af dessa arbetsrum hafva drifvits: 86 i fast klyft och 14 i ras. Berguppfordringen har uppgått till 261,757 tunnor, eller 1,439,660 centner, af hvilka erhållits 122,772 tunnor, eller 798,000 centner, grofskrädd malm. Råkoppartillverkningen vid hithörande smältverk har utgjort 16,722 centner 68 æ , af hvilka erhållits 14,638 centner 91 æ garkoppar, deraf garats i Falun 13,466 centner 81 æ och vid Avesta 1,172 centner 10 æ .

Inom Kopparbergs Län hafva för öfrigt blifvit tillverkade:

	Garkoppar. Centner.
Vid <i>Vik</i> i Kopparbergs Socken	32.80.
» <i>Garpenberg</i> i Garpenbergs Socken	20.

Sammanräknade koppartillverkningen i Kopparbergs Län uppgår alltså till 14,691 centner 71 æ garkoppar: hvarjemte för *Korsnäs Slaggbrukshytta* i Vika Socken af samma Län tillverkningen uppgifvits hafva utgjort 62 centner 80 æ skärsten.

Riddarehytte Kopparverk i Skinnskattebergs Socken och Vestmanlands Län: Tillverkningen härstädes har utgjort 1,343 centner 26 æ garkoppar.

Ljusnarsbergs Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län: Härstädes hafva tillverkats 518 centner 10 æ garkoppar.

Bångbro Kopparverk i nyssnämnda Socken: Vid detta verk har tillverkningen utgjort 935 centner garkoppar.

Flögfors Kopparverk i Ramsbergs Socken och Örebro Län: Härstädes hafva tillverkats 205 centner 25 æ garkoppar.

Tunabergs Kopparverk i Tunabergs Socken och Södermanlands Län: Tillverkningen af koppar har här uppgått till 115 centner 71 æ garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län: Vid detta verk hafva nedsmälts 416,593 centner 70 æ malm, deraf från Bersbo malmfält 388,109 centner 30 æ , från Mormorsgrufvan 19,144 centner och från Grönhögsgrufvan 9,340 centner 40 æ , samt 99,930 centner kopparhaltigt slagg- och ugnsgods, eller tillsammans 516,523 centner 70 æ kopparhaltigt gods. Af 105,593 centner 90 æ skärsten hafva erhållits 14,480 centner råkoppar, hvilka lemnat 12,246 centner 56 æ vanlig garkoppar samt 46 centner 36 æ raffinerad, eller smidesgar, koppar; utgörande alltså bägge dessa tillverkningar tillsammans 12,292 centner 92 æ .

Valdemarsviks Kopparverk i Tryserums Socken och Calmar Län: Den härstädes nedsmälta malmen har utgjort 20,557 centner 5 æ , af hvilka erhållits 1,071 centner 40 æ råkoppar, som lemnat 844 centner 11 æ garkoppar.

Enligt hvad nu blifvit omförmäldt, har koppartillverkningen i Riket under ifrågavarande år uppgått till 32,103 centner 62 æ garkoppar.

För tillverkningen vid *Vik*, *Ljusnarsberg* och *Bångbro* hafva åtnjutits frihetsår. Huruvida för det vid *Korsnäs* åstadkomna slaggbruk tionde blifvit påförd är icke uppgifvet. För tillverkningen vid öfriga här nämnda verk är afraden bestämd till $\frac{1}{10}$ af tillverkningsbeloppet, utom i hvad angår dels *Gustafs- och Carlbergs*, dels *Valdemarsviks* Kopparverk, der den skolat erläggas, vid det förra verket med $\frac{1}{10}$ och vid det senare med $\frac{1}{20}$ af sagda belopp; varande afraden för *Stora Kopparbergs* Kopparverk erlagd efter beloppet på stället tillverkad råkoppar.

d) **Nickel.**

Sågmyre Nickelverk i Leksands Socken och Kopparbergs Län: Tillverkningen har här utgjort 518 centner 8 æ nickelkoppar och 168 centner skärsten.

Viks Nickelverk i Kopparbergs Socken och Län: Vid detta verk har tillverkningen utgjort 37 centner 36 æ nickel.

Klefva Nickelverk i Alsheda Socken och Jönköpings Län: Ur Klefva grufva hafva blifvit uppfordrade 31,309 centner 20 æ nickelmalm och 60,777 centner 60 æ sylta, ur hvilken senare utsofrats 21,834 centner 80 æ nickelmalm. Vid verket hafva nedsmälts 53,371 centner 90 æ nickelmalm och tillverkats dels 1,000 centner så kallad concentrationssten, dels 137 centner 50 æ så kallad pulver-nickel.

Den uppgifna nickeltillverkningen för året utgör sålunda 692 centner 94 æ nickelkoppar och 1,168 centner nickelsten.

För tillverkningnn vid Viks Nickelverk åtnjutas frihetsår; hvaremot afrad erlagts från Sågmyre Nickelverk med $\frac{3}{30}$ af tillverkningen och skolat utgå från Klefva Nickelverk efter enakanda beräkningsgrund.

e) **Messing.**

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	æ .	ort.
Vid <i>Skultuna Messingsbruk</i> i Skultuna Socken och Vestmanlands Län	4,186.	49.	—
» <i>Nyköpings Messingsbruk</i>	—	18.	50.
» <i>Gusums Messingsbruk</i> i Ringarums Socken och Östergötlands Län	601.	33.	—
	Summa 4,788.	—	50.

3:o) **Diverse Verk och Tillverkningar.****Kopparhamrar och Kopparvalsverk.**

Tillverkningen vid dessa verk har utgjort:

	Centner.	æ .
Vid <i>Skultuna</i> i Vestmanlands Län	3,564.	83.
» <i>Forsaström</i> i Calmar Län	92.	37.
» <i>Granefors</i> i Blekinge Län	1,524.	27.
» <i>Olofström</i> i d:o d:o	542.	37.
	Summa 5,723.	84.

Gjutgods af annan metall än Jern.

Tillverkning af sådant gods uppgifves vara åstadkommen till följande belopp:

	Centner	æ .	ort.
Vid <i>Morgårdshammars Mekaniska Verkstad</i> i Kopparbergs Län	450.	—	—
» <i>Dormsjö</i> d:o d:o i d:o	22.	77.	—
» <i>Köpings</i> d:o d:o	52.	—	—
» <i>Motala</i> d:o d:o	775.	41.	30.
	Summa 1,300.	18.	30.

Bly

har blifvit tillverkad till följande belopp:

	Centner.	ƒ.
Vid <i>Sala</i> Silfververk.....	696.	85.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	320.	55.
	Summa 1,017.	40

I detta belopp är inberäknad allenast den uppgifna tillverkningen af så kalladt friskbly. Rörande tillverkningen af verk-bly äro uppgifter lemnade endast från 5:te Bergmästare-distriktet, der, enligt dessa uppgifter, sistnämnda tillverkning uppgick till 1,230 centner 3 ƒ, nemligen vid *Kafveltorp* till 705 centner 3 ƒ och vid *Bångbro* till 525 centner. Någon afdrifning af detta bly har emellertid icke verkställt.

För öfrigt torde böra anmärkas, att Blyglete, som synes vara ernad att såsom sådan afyttras och ej att dessförinnan reduceras, blifvit tillverkad vid *Sala* Silfververk till ett belopp af 230 centner 45 ƒ.

Afrad har vid *Löfåsen* utgjorts med $\frac{1}{36}$ af tillverkningen. Den öfriga blytillverkningen har varit afradsfri.

Zink.

Ur de Bolaget *La Vieille Montagne* tillhörande grufvor inom *Ämmebergs* malmfält, beläget dels i *Lerbäcks* och *Hammars* Socknar i *Örebro* Län, dels i *Godegårds* Socken i *Östergötlands* Län, hafva uppfordrats 781,896 centner zinkmalm. I vaskverk hafva behandlats 787,464 centner. Beloppet af rostadt blände, eller af den malm som blifvit behandlad i rosthytta, uppgår till 240,870 centner.

Dessutom hafva vid *Kafveltorps* grufvor i *Ljusnarsbergs* Socken och *Örebro* Län upphemtats 10,647 centner zinkmalm.

Metallisk zink har icke blifvit inom Riket tillverkad.

Kobolt.

Vid *Tunaberg* i *Tunabergs* Socken och *Södermanlands* Län har, genom stampning och vaskning, renad koboltmalm erhållits till ett belopp af 1,371 ƒ, hvaraf i afrad erlagts 45 ƒ 70 ort.

Brunsten.

Häraf äro upphemtade:

	Centner.
Ur <i>Spexeryds</i> och <i>Hohults</i> grufvor i <i>Ödestugu</i> Socken och <i>Jönköpings</i> Län	5,983.
	Summa 5,983.

Svafvel.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Centner.	ƒ.
Vid <i>Falu Svafvelverk</i>	6,696.	86.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	202.	67.
» <i>Dylta</i> i <i>Örebro</i> Län	768.	—
	Summa 7,667.	53.

Afrad har skolat utgöras med $\frac{1}{36}$ af tillverkningen.

Kopparvitriol.

Vid *Falu Vitriolverk* hafva häraf tillverkats 2,926 centner 92 ö . Afrad har utgjorts med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Jernvitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.	ö.
Vid <i>Falu Vitriolverk</i>	—	1,088.	80.
» <i>Sågmyre</i> d:o i Kopparbergs Län	2,199.	—	—
» <i>Dylta</i> d:o i Örebro Län	—	825.	60.
» <i>Ölands</i> d:o i Calmar Län	1,100.	—	—
» <i>Lovers</i> d:o i d:o d:o	448.	—	—
		<hr/>	
	Summa	3,747.	1,914. 40.

För *Sågmyre* vitriolverk åtnjutas frihetsår. För öfriga här nämnda verk är afraden bestämd till $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Rödfärg.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.	ö.
Vid <i>Falu Rödfärgsverk</i>	—	21,656.	—
» <i>Rödkärrs</i> d:o i Örebro Län	—	504.	74.
» <i>Dylta</i> d:o i d:o d:o	—	3,363.	20.
» <i>Ölands</i> d:o i Calmar Län	840.	—	—
» <i>Lovers</i> d:o i d:o d:o	198.75.	—	—
» <i>Klefva</i> d:o i Jönköpings Län	49.	—	—
		<hr/>	
	Summa	1,097.75.	25,523. 94.

För *Klefva* är afraden bestämd till $\frac{1}{20}$ och har för de öfriga verken skolat utgöras med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Alun.

Häraf äro tillverkade:

	Tunnor.
Vid <i>Latorps Alunverk</i> i Örebro Län	1,756.
» <i>Ölands</i> d:o i Calmar Län	1,800.
» <i>Lovers</i> d:o i d:o d:o	843.
» <i>Andrarums</i> d:o i Kristianstads Län	482.
	<hr/>
	Summa 4,881.

Blyerts.

Häraf hafva åstadkommits:

	Centner.	ö.
Vid <i>Fagersta Blyertsverk</i> i Vestmanlands Län	935.	
» <i>Norbergs</i> d:o i d:o d:o	387.	60.
	<hr/>	
	Summa	1,322. 60.

Porfyr.

Några arbeten häraf hafva under året icke blifvit åstadkomna.

Marmor.

Vid *Kolmårdens Marmorbruk* i Östergötlands Län hafva arbeten häraf blifvit förfärdigade till ett värde af 8,757 rdr; hvarjemte uppgifvits, att vid *Clastorps Marmorbruk* i Södermanlands Län dylika arbeten åstadkommits till ett värde af 6,000 rdr; utgörande således dessa bägge värdebelopp tillsammans 14,757 rdr.

Stenkol.

Häraf hafva blifvit uppbrutna:

Vid *Höganäs* i Malmöhus Län:

		Kubikfot.
af sorten <i>N° 1</i>	383,849.	
» » <i>N° 2</i>	634,289.	
» » <i>N° 3</i>	<u>327,824.</u>	1,345,962.

Vid *Vallåkra* Bolags Stenkolsfält i Malmöhus Län:

af sorten <i>N° 1</i>	174,102.	
» » <i>N° 2</i>	<u>207,774.</u>	381,876.

Vid *Boserups* Stenkolsfält i samma Län:

af sorten <i>N° 1</i>	40,500.	
» » <i>N° 2</i>	<u>7,500.</u>	48,000.

Vid <i>Helsingborgs</i> Stenkolsverk		<u>64,422.</u>
		Summa 1,840,260.

I öfverensstämmelse med hvad nu blifvit omfördt, äro de under bruksåret 1872 åstadkomna bergverksprodukter i nedanstående tabell, Lit. G., summariskt för hvarje slag, upptagna; varande äfven, för jemnförelse härutinnan, produktionsbeloppen under de fyra nästföretgånga åren i tabellen införda.

Lit. G.	<i>Bergverksprodukter, åren 1868—1872.</i>				
	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.
Jernmalm, BergmalmCentner	12,594,439.15	13,920,633.95	14,508,278.20	15,215,589.20	16,938,345.08
D:o Sjö- och Myrmalmer »	294,174.95	147,215.25	323,436.45	370,784.40	292,223.58
Tackjern, oberäknadt gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	6,076,567.21	6,699,028.26	6,895,794.48	6,892,025.85	7,867,517.34
Gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	112,661.13	173,494.02	169,716.18	136,385.30	117,145.74
Gjutgods, tillverkad genom tackjerns omsmältning..... »	197,610.80	226,012.55	267,328.73	288,539.49	310,957 .96
Stångjern »	4,046,825.58	4,225,738.46	4,559,331.43	4,415,510.88	4,068,581.91
Jernmanufaktur och Stål »	604,847.75	751,297.36	776,237.62	837,309	1,142,729.95
Guld ₤	20.9758	21.3479	23.9837	14,2794	15.3455
Silfver »	3,055.0924	2,907.0997	2,800.9750	2,292.2630	1,747.0577
KopparCentner	48,261.6840	51,774.25	43,852.67	33,426.17	32,103.62
Nickelkoppar »	538.97	114.3833	452.9333	432.98	692.94
Nickelsten..... »	1,585.61	5,302.26	5,279	7,914.17	1,168
Messing..... »	2,320.0446	3,220.7774	2,616.0150	3,680.2550	4,788.0050
Kopparsmide »	5,555.5150	4,994.9980	6,422.8850	8,667.4050	5,723.84
Gjutgods af annan metall än jern »	756.45	1,115.46	907.27	536.7730	1,300.1830
Bly »	9,249.44	12,075.15	8,802.29	2,095.42	1,017.40
Zinkmalm..... »	560,640	746,714	662,138	756,853	781,896
Koboltmalm..... ₤	1,055	1,265	608	406	1,371
BrunstenCentner	7,865	12,872	16,488	9,156	5,983
Svafvel..... »	10,411.40	11,004.40	11,121.06	7,871.45	7,667.53
Jernvitriol..... »	1,696.90	774.40	2,187.60	1,305.25	1,914.40
» Tunnor	2,300	1,040	2,070	4,119	3,747
Kopparvitriol.....Centner	2,184.36	2,346.29	3,072	2,272.30	2,926.92
Rödfärg..... »	14,086	19,285.20	18,964	27,039.20	25,523.94
» Tunnor	680	—	50.50	1,093	1,097.75
Alun..... »	5,644	9,760	5,338	4,879	4,881
Blyerts.....Centner	1,339.05	320	900.10	1,111.75	1,322.60
Porfyr.....till värde i Rdr Rmt at	—	700	—	—	—
Marmor.... d:o d:o	6,007	4,200	5,000	14,000	14,757
Stenkol.....Kubikfot	2,129,124	2,242,795	1,754,083	1,992,590	1,840,260

5:o) **Arbetskraft.**

Vid bergverks- och bruks-rörelsen hafva, enligt de uppgifter, som derom blifvit meddelade, under året varit använda 26,951 arbetare, såsom i följande tabell, Lit. H.. finnes närmare angifvet:

Lit. H. *Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruks-rörelsen, året 1872.*

	Jerngrufvorna.				Jernverken.					Andra verk med tillhörande grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinor och barn.	Summa.	Masugnarne.	Sångjærnsverken.	Manufakturverken och Gjuterierna.	Pj klassificerade.	Summa.	Guld-, Silver- och Bly-verken.	Kopparverken.	Åskiljiga andra verk.	Summa.	
Norrbottens Län	—	3	—	3	—	26	27	—	53	—	—	—	—	56
Vesterbottens »	—	—	—	—	73	77	30	14	194	—	—	—	—	194
Vesternorrlands »	4	2	—	6	95	180	131	75	481	—	—	47	47	534
Jemtlands »	—	2	—	2	10	7	5	3	25	—	150	—	150	177
Gefleborgs »	139	42	—	181	473	544	355	—	1,372	—	—	—	—	1,553
Upsala »	407	21	15	443	150	230	19	—	399	—	—	—	—	842
Stockholms Län och Stad	283	217	118	618	69	115	592	—	776	—	—	—	—	1,394
Kopparbergs Län	761	—	72	833	917	755	270	215	2,157	22	835	91	948	3,938
Vestmanlands Län {Utom Sala Bergs- hauptmans-Distrikt.	430	—	—	430	336	649	711	150	1,846	—	80	3	83	2,359
Sala Bergshauptmans-Distrikt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	342	—	—	342	342
Örebro Län {5:te Bergmästare-Distr.	726	231	7	964	402	249	10	—	661	115	101	3	219	1,844
{6:te Bergmästare-Distr.	683	234	107	1,024	494	764	260	—	1,518	—	6	951	957	3,499
Skaraborgs Län	—	—	—	—	18	42	165	—	225	—	—	—	—	225
Vermlands »	778	46	78	902	506	1,070	394	126	2,096	—	—	—	—	2,998
Elfsborgs »	—	—	—	—	49	110	90	8	257	30	—	—	30	287
Göteborgs och Bohus Län	—	—	—	—	—	—	575	—	575	—	—	—	—	575
Södermanlands Län	194	3	5	202	114	55	267	—	436	—	8	19	27	665
Östergötlands »	40	—	—	40	64	375	642	—	1,081	—	1,265	102	1,367	2,488
Calmar »	16	2	1	19	86	323	318	—	727	—	82	226	308	1,054
Jönköpings »	50	19	—	69	178	149	122	—	449	—	—	83	83	601
Kronobergs »	3	2	—	5	56	70	129	—	255	—	—	4	4	264
Hallands »	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Blekinge »	—	—	—	—	—	9	215	—	224	—	—	28	28	252
Kristianstads »	—	—	—	—	—	—	75	—	75	—	—	36	36	111
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	223	—	223	—	—	474	474	697
Summa	4,514	824	403	5,741	4,090	5,799	5,627	591	16,107	509	2,527	2,067	5,103	26,951

hvarjemte dels Bergmästaren i 8:de Distriktet uppgifvit, att vid sjömalmsstägterna i Calmar Län varit anställda 18 arbetare, dels Bergmästaren i 9:de Distriktet förmält, att den arbetskraft, som blifvit använd för upptagandet af det inom Jönköpings och Kronobergs Län upphemtade, här ofvan angifna, belopp sjö- och myr-malmer, vore att anse såsom motsvarande 3,874 mansdagsverken.

I afseende å olyckshändelser, timade bland de vid bergshandteringen under året sysselsatta arbetare, har blifvit anmäldt: att vid Stora Kopparberget blifvit skadade fem personer, af hvilka en genom den lidna skadan ljutit döden; att vid Norbergs grufvor i Vestmanlands Län en person blifvit skadad, men återställd; att inom Örebro Län dels vid Ljusnarsbergs koppargrufvefält en person samt vid Kafveltorps grufvefält likaledes en person lindrigt skadats genom vådaskott, dels vid Klacka grufvefält en person genom fall ljutit döden, samt vid Åsjöhytte masugn en person blifvit

krossad i ett vattenhjul och sålunda omkommit; samt att vid Kantorps grufvefält i Södermanlands Län en person genom fall i en grufva skadats, så att döden deraf följt; varande alltså antalet af dem, som genom nu omfördälda olyckshändelser blifvit skadade elfva, af hvilka fyra till följd af de lidna skadorna ljtutit döden.

Enligt inkomna uppgifter, hafva vid bergverks- och bruks-driften under året varit begagnade 102 ångmaskiner, af hvilka 70 vid grufvorna, nemligen 1 i Jemtlands Län, 3 i Gefleborgs Län, 3 i Upsala Län, 6 i Stockholms Län, 2 i Kopparbergs Län, 6 i Vestmanlands Län, 18 i Örebro Län, 7 i Södermanlands Län, 4 i Östergötlands Län, 2 i Calmar Län, 16 i Malmöhus Län, och 2 i Kristianstads Län; 7 vid masugnsdriften, nemligen 1 i Vesterbottens Län, 1 i Upsala Län, 1 i Stockholms Län, 3 i Vestmanlands Län och 1 i Örebro Län; 17 vid stångjerns- och manufaktur-verken, nemligen 1 i Vesternorrlands Län, 5 i Gefleborgs Län, 3 i Upsala Län, 2 i Kopparbergs Län, 1 i Vestmanlands Län, 3 i Örebro Län, 1 i Jönköpings Län och 1 i Blekinge Län; samt 8 vid andra verk, nemligen 1 i Vesternorrlands Län, 1 i Örebro Län, 3 i Malmöhus Län, 1 i Kristianstads Län, 1 i Jönköpings Län och 1 i Blekinge Län.

6:o) Inmutningar och Hvilostånd.

På sätt nedanstående tabeller närmare utvisa, hafva under året af vederbörande tjenstemän blifvit utfärdade 14,734 mutsedlar å följande mineral-anledningar, nemligen:

Lit. I.	Mutsedlar, utfärdade året 1872.													Summa.
	Jernmalm.		Guld-, Silver- och Bly-malm.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Zinkmalm.	Koboltmalm.	Molybdennalm.	Svafvelkis.	Blyerts.	Stenkol.	Varp.		
Bergmalm.	Sjö- och Myr-malm.	Jern.										Andra.		
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:														
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk å	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet å	11	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	13
» D:o i 2:dra d:o	—	—	46	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	47
» D:o i 3:dje d:o	155	—	7	8	—	15	—	—	—	—	—	—	—	185
» D:o i 4:de d:o	1,506	—	10	71	—	14	—	2	1	—	—	—	—	1,604
» D:o i 5:te d:o	527	—	7	35	—	—	—	10	—	—	—	—	—	579
» D:o i 6:te d:o	177	—	2	8	1	2	—	4	—	—	—	—	—	194
» D:o i 7:de d:o	113	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	127
» D:o i 8:de d:o	56	7	9	27	4	—	—	4	—	—	—	—	—	107
» D:o i 9:de d:o	—	—	—	5	—	—	—	—	—	2,780	—	—	—	2,785
Summa	2,546	12	89	154	5	31	—	21	2	2,870	2	—	—	5,642
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:														
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk å	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
» Bergmästaren i 1:sta Bergmästaredistriktet å	106	1	25	11	1	—	—	4	1	—	—	—	—	149
» D:o i 2:dra d:o	—	—	1	27	2	—	—	—	1	—	—	—	2	33
» D:o i 3:dje d:o	253	—	5	8	2	2	1	5	—	—	—	—	—	276
» D:o i 4:de d:o	938	—	14	34	—	4	—	—	7	—	—	—	1	998
» D:o i 5:te d:o	544	14	26	57	1	3	—	1	23	—	—	—	—	669
» D:o i 6:te d:o	349	—	4	54	7	51	—	5	—	—	—	2	—	472
» D:o i 7:de d:o	229	—	15	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	274
» D:o i 8:de d:o	115	8	3	107	2	14	4	—	—	—	—	—	—	253
» D:o i 9:de d:o	32	349	21	1	4	—	—	5	—	5,552	—	—	—	5,964
Summa	2,570	372	114	329	19	74	5	1	42	9	5,552	2	3	9,092
Summa Summarum	5,116	384	203	483	24	105	5	1	63	11	8,332	4	3	14,734

hvarjemte meddelats hvilostånd för 843 grufvor, nemligen:

Lit. K.

Hvilostånd, meddelade året 1872.

	Jernmalm.	Guld, Silver- och Bly- malmer.	Kopparmalm.	Manganmalm.	Stenkol.	Summa.
Af Bergshauptmannen vid Sala Silfververk för	—	—	1	—	—	1
» Bergmästaren i 3:dje Bergmästaredistriktet för	23	—	—	—	—	23
« D:o i 4:de d:o	90	3	—	—	—	93
» D:o i 5:te d:o	39	15	8	—	—	62
» D:o i 6:te d:o	14	—	—	24	—	38
» D:o i 7:de d:o	34	7	12	—	—	53
» D:o i 8:de d:o	—	—	1	—	—	1
» D:o i 9:de d:o	16	—	—	—	556	572
Summa	216	25	22	24	556	843

Uppgifna antalet utmål, som under året varit under hvilostånd, har deremot utgjort 706, af hvilka 512 tillhört jerngrufvor; hvarjemte hvilostånd förmäls äfven hafva åtnjutits för 742 inmutade, med utmål icke försedda områden, af hvilka 315 varit inmutade för vinnandet af jernmalm.

7:o) Förändringar genom anläggning eller nedläggande af verkstäder.

Under året hafva resolutioner blifvit utfärdade rörande anläggning af:

Ehrendals eller *Sågartorps* manufakturverk och mekaniska verkstad i *Frustuna* Socken och *Södermanlands* Län;

Ljusfallshammars spiksmedja i *Hellestads* Socken och *Östergötlands* Län;

Billingsfors masugn i *Steneby* Socken och *Elfsborgs* Län;

Ölsboda masugn i *Nysunds* Socken, *Örebro* Län;

hvaremot nedläggande för alltid af något till *Bergshandteringen* hörande verk icke blifvit hos Collegium under nämnda år anmäldt.

Collegium framhärda med djupaste vördnad,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

C. F. AF STRÖM.

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåtar,

S. J. STENBERG.

Stockholm den 17 Oktober 1873.

Frans Ant. Uvælius.